

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oras și comitat Nr. 266.

Nr. 6345/1914.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și limba și literatura germană dela institutul pedagogic român gr.-or. din Arad.

Beneficiul împreună cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizorie 2200 cor.

2. Cvincvenalele (6), de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor., respective pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.

4. Participare la fondul de penziune conform dispozițiilor statutare.

Dela profesori se cere să aibă cvalificația pentru profesorii dela preparandia de stat, precum și cvalificația conform §-lui 122 punct 10 din Statutul organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului român gr.-or. din Arad, în 30 zile dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente și informațiuni:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurentului;

b) Atestat de botez, din matricula bisericească, din care să se vadă, că respectivul recurent e român de religiunea gr.-or.;

c) Atestat despre cvalificația recurentului;

d) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat deja și până aci ca profesor la vr'un institut de învățământ.

e) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința consistorială dela 6/19 noemvrie 1914.

Consistorul român gr.-or.
din Arad.

Biserica noastră și războiul.

Din ceasul în care a prins de veste, că țara se află pe picior de războiu, Românul nostru n'a mai stat nici un moment la îndoială. Când a venit porunca mai înaltă, pașnicii locuitorii ai satelor românești au lăsat casă și masă și-au pornit-o la drum. Doar atât au mai zăbovit până și-au grijit de sufletul obidit. Românul nu pleacă în cale mai lungă fără să se știe întovărașit de pază și ajutorul lui Dumnezeu. Înainte de a purcede să-și facă datoria de oștean, el nu uită să-și împlinească *datoria de creștin*. Preoții satelor s'au sculat deci în faptul zilei, luminările bisericuțelor de lemn s'au aprins și după ce au ascultat sfânta liturghie, în ecteniile pentru călătorie, cei chemați s'au cuminecat toți după rânduiala legii creștinești. Și-au mai făcut o cruce și apoi, în sclipirea dimineții de vară, nesfârșitele cete albe au început a roii spre marginea orașelor — să se înșiruie sub pajura împărătească. Iar pe urma trenurilor, cari sburau dealungul țării, încărcate cu ficiori și rezerviști din Ardeal, răsunau toate hotarele de doine jalnice și de chiuituri voinicești.

Așa a pornit Românul la anul 1914 sub drapelul Maiestății Sale, să se bată cu Sârbul și cu Muscalul.

Și cum s'a purtat pe câmpul de luptă?

Ne-o povestesc acum, după trei luni de războire, nu numai gazetele noastre, ci înseși știrile oficiale și — mai ales după memorabila scrisoare de recunoștință a conțelui Tisza — ne-o spun aproape toate jurnalele streine, cari laudă bravurile regimentelor românești de nu-și dau rând.

Se înțelege însă, că gestul acesta impunător, condaita aceasta corectă și loială a poporului românesc nici un om serios nu o va atribui unei grabnice metamorfoze a psihicului nostru național, provocate peste noapte de viforul războiului actual. Trămbițată acum în largul lumii și admirată chiar de cei mai sceptici adversari, atitudinea neamului, în vremurile acestea de grea cumpănă, se prezintă cu farmecul unui fenomen neașteptat numai în ochii acelor, cari s'au dat a ne cunoaște din prejudeții și a ne aprecia după clișeurile zugrăvite

de creerii înfierbântați ai patrioților dela ziarele budapestane.

Gel ce a învățat a ne cunoaște însă mai deaproape acela știe, că noi tot așa am fost, de când ne-am pomenit pe plaiurile acestea: în vreme de pace oameni *de rânduiată*, în vreme de bătaie oameni *de ispravă*. Ținuta loială și purtarea eroică a fiilor neamului nostru în fapt nu este, decât o atribuțiune firească a individualității sale etnice și o urmare a *educației sale sufletești*.

Să stăruim puțin asupra acesteia din urmă.

* * *

Fiecare popor își are sufletul său propriu, potrivit cu îndemnurile firii sale, cu împrejurările de viață și creșterea culturală, de care s'a împărțășit. Sufletul neamului nostru s'a plămădit — cum bine știm toți — și s'a format sub ocrotirea directă a bisericii. Legătura între *cler și popor* poate la nici un alt popor nu este atât de strânsă, atât de intimă, ca la noi Români din statul ungar. La noi preotul, departe de a fi un simplu duhovnic înfășurat în mantaua misterioasă a reprezentantului lui Christos pe pământ, a fost și este deadreptul un cărmuitor al sufletelor, este însuși crescătorul turmei sale cuvântătoare sub toate raporturile vieții spirituale. Veacuri dearândul singura școală culturală a țaranului nostru a fost biserica, iar manualele lui didactice au fost cărțile de slujbă religioasă. Sufletul poporului nostru a devenit astfel un aluat frământat de mâinile preotului și dospit la caldura doctrinei bisericești.

Povățuit de înțelepciunea sfințelor scripturi ale ecleziasului țaranul nostru a învățat a primi cu resemnare și a suportă toate intemperiiile vieții cu *credință și nădejde în Dumnezeu*, care ca un Părinte bun și drept ne trimite vremi cu pace, roadă pământului, secetă, foamele sau răboaiet săngeroase, după cum suntem vrednici, după mulțimea păcatelor noastre.

Pe lângă credința religioasă însă, călăuziți de povața slovei bisericești, care învață, că »toată stăpânirea dela Dumnezeu este«, preoții au sădit în inima poporului și *sentimentul alipirii și al supunerii către domnul și stăpânul țării*.

»Dați Cesarului ce este al Cesarului...« sunt cuvinte evanghelice, cari au străbatut adânc în sufletul clerului și poporului nostru prefăcându-se pentru el în axiomă de viață, în normă de conduită cetățenească.

Evident așa dar, că manifestarea poporului nostru ca element de ordine și de încredere nu a fost nici un fenomen neînțeles și cu atât mai puțin un calcul de ordin diplomatic, ci în ultima analiză ea este o urmare a creșterii sale sufletești primite în și prin biserica ortodoxă.

* * *

La învățatura desprinsă din cărțile bisericești, la povețele și îndemnurile preotului vin apoi și se alătură rânduielile cari se pogorau în răstimpuri și la prilejuri anumite din graiul *vlădicilor*.

Am putea spune fără exagerare, că în țara aceasta n'a fost episcop și mitropolit românesc, care în pastoralele sale să nu fi îndemnat cu stăruință poporul credincios la cinstirea legilor, la supunere și ascultare față de cărmuirea cea lumească, la plătirea birurilor și la împlinirea datorințelor ostășești.

Cadrele acestui articol nu ne îngăduie să ne coborim prea jos pe scara diptichonului pentru ilustrarea acestui adevăr istoric. Vom trece deci peste vlădicii mai vechi și ne vom oprî la Șaguna, care a fost fără îndoială cel mai înțelept cărmuitor al bisericii noastre.

Din momentul în care și-a pus piciorul în Sibiu, ca vicar general și apoi ca episcop, Șaguna ni-se prezintă ca cel mai zelos și mai devotat împlinitor al dorințelor și poruncilor mai înalte. O seamă din pastoralele și circulărele sale sunt pline cu povețe și instrucțiuni menite a îndrumă atitudinea cetățenească și a face educația — putem zice politică — a clerului și poporului său. Astfel în prima sa pastorală, din din decembrie 1847, dă ordin preoților să îndemne pe ficiori să meargă toți la asentare și să se prezinte fără cârtire »la măsură«. În cursul anilor 1848—49 sfătuiă turma la toată ocazia să fie în pace și 'n ascultare și să se ferească de orice »vrăsmășie și volnicie«, ca să se plinească zisa scripturii: »fericiți cei făcători de pace...« »...Să fiți totdeauna buni și ascultători — zice într'un circular — credincioși către împăratul și către mai marii vostri diregători. Să aveți dragoste frățească între voi și către celelalte nații cu noi lăcuitoare...«

După încetarea războiului din '48 Șaguna a fost primul, care a grăbit să descopere curții din Viena credința și loialitatea poporului său și mai ales enormele jertfe de sânge și avere, ce le-a adus acesta pentru casa domnitoare. Iar la 1859, când a izbucnit răzbelul cu Italia, Șaguna își îndeamnă poporul credincios să urmeze glasului împărătesc și să prindă arma pentru apărarea monarhiei. Este știut apoi, că nime n'a alergat atâta cât Șaguna înaintea tronului imperial și regal, ca să prezinte monarhului »credința cea neclătită și neîntinată« a poporului său românesc.

În acelaș timp însă Șaguna a știut să exopereze și recompensa cuvenită pentru loialitatea și sacrificiile credincioșilor săi față de tron și dinastie. Câtă vreme deoparte întăriă dinasticismul în sânul bisericii noastre, de altă parte solicită pe sama ei acordarea libertății și autonomiei, ce i-se cuvenia în temeiul dreptului ei istoric și

canonic. Și cine se mai îndoieste azi, că numai el și numai în chipul acesta a putut face din umila noastră biserică un factor de drept public și a putut crea raportul existent până azi între biserică ortodoxă și potestatea statului ungar. Moștenirea aceasta a lui Șaguna s'au străduit să o păstreze toți următorii săi în scaun și toți episcopii români până astăzi. Probă sunt faptele și rânduielile lor și probă mai nouă sunt pastorelele date și din prilejul războiului actual precum și rugăciunile, care se înalță aproape zilnic dela altarele bisericilor noastre pentru biruința armelor împărătești.

* * *

Mulțumită acestor îndemnuri tradiționale și atribuțiunilor sufletești ale poporului, loialitatea și dinasticismul credincioșilor noștri s'a manifestat și de astădată în chipul cel mai strălucit. Dacă însă, pe lângă tot tratamentul rigid, ce i-s'a aplicat în viața publică, poporul nostru s'a afirmat și acum ca element credincios statului, și dacă regimentele ardelenesti au dovedit o bravură uimitoare în linia de foc, să nu se uite, că *meritul de căpetenie este al bisericii românești*, care, cum am zis, săvârșește marea operă de educație sufletească a neamului nostru. Vrednicia fiilor se resfrânge în mod firesc asupra mamei: asupra bisericii.

Ținem să fixăm momentul acesta, nu pentru a ne lauda întru neputințele noastre, nici pentru a ne afișa patriotismul, cum vedem, că fac alte confesiuni, ci pentru că în constatarea acestui fapt rezidă incontestabilă *forță morală* a bisericii noastre în raportul ei față de puterea statului. Din relațiunea între stat și biserică rezultă pentru aceasta datorința de a întări organismul statului prin întărirea moralității și a virtuților cetățenești în inimile supușilor. Despre biserică noastră românească nu se va putea zice de acum, că nu și-ar fi împlinit această îndatorire superioară. Atitudinea mai recentă a credincioșilor ei a făcut dovadă, că ea este un razim sigur și un stâlp puternic al tronului și al statului, totată de sigur și puternic, ca celelalte confesiuni din patrie.

Aceasta este concluziunea logică și firească, la care sperăm, că vor ajunge și factorii conducători ai vieții de stat, cari s'au convins și n'au pregetat a recunoaște virtuțile cetățenești și militare ale poporului românesc. Și în consecință nu ne îndoim, că în viitor se vor nizu să promoveze în măsură tot mai considerabilă interesele morale și materiale ale bisericii noastre, menținând nestirbite drepturile ei autonome, acordând întreaga încrederea cuvenită ierarhilor ei și ascultând cu bunăvoință justele ei doleanțe și postulate. Sau — după cum spune Șaguna într'un loc —

să fie cu grijă, că »*precum purtăm greutățile, așa să gustăm și bunățile*«.

* * *

Tocmai în zilele acestea s'au făcut în cuprinsul țării subscrierile obligațiunilor emise de stat pentru acoperirea cheltuielilor de războiu. Toate corporațiunile morale, toate confesiunile și societățile private s'au întrecut în a-și manifesta patriotismul, semnând cât mai multe rente de stat. E știut, că biserică noastră nu dispune de averi, iar clerul românesc e sleit de sărac. Preoțimea noastră, îndeosebite de clerul papistaș, nu se bucură de ecleezii grase și pe deasupra e încărcată și cu greutăți familiare. Episcopii noștri nu dispun de domenii estinse, cum au episcopii (și canonicii romano-catolici), cari în vechia lor calitate de feudali le-au esoperat dela regii medievale ai Ungariei, primind însă obligamentul de a ajuta pe regele în timp de război, cu soldați și proviant.

În lipsa de averi și de fonduri disponibile clerul bisericii noastre, în raport cu preoțimea altor confesiuni, va fi semnat desigur mai puține hârtii de stat, iar vladicii noștri nu pot fi în situația norocoasă a primatului catolic din Strigoni, care zilele trecute spunea în coloanele unui jurnal din capitală, că toți banii gata, care i-a avut la casă, în sumă de 200.000 coroane, i-a plasat în obligațiuni de stat. Nu trebuie uitat însă, că venitul anual al primatului trece peste un milion, în vreme ce un episcop românesc să cruțe o viață întreagă și nu va putea agonisi 200 mii de coroane din venitul său legal.

Sub raportul acesta »patriotismul« bisericii noastre și serviciul ei pentru stat va rămâne deci în urma altora, cari știu să-și facă reclamă chiar și din plasarea rentabilă a capitalelor, cari le prisosesc.

Cu toate acestea conștiința noastră e împăcată. Cu încredere și nădejde privim spre vremurile ce vor veni. Biserica și clerul nostru, ca totdeauna și-a împlinit și acum datorința față de rege și patrie, dându-i cetățeni de ispravă, ostași credincioși, cu suflete oțelite, gata să învingă sau să moară pe câmpul de onoare. Forțele acestea reprezintă un *capital moral*, de o valoare cel puțin egală cu a *capitalului material*, în actuala economie politică a statului.

Gh. Tulbure.

* Fondul centenar.

În 3/16 noemvrie 1912 preparandia gr.-or. română din Arad a avut fericirea se poată serba jubileul de o sută de ani de existență și muncă culturală, în ogorul neamului românesc din aceste părți.

Absolvenții preparandiei din anul jubilar au avut ideea fericită să contribuie la amintirea aceluia praznic și prin înființarea unui fond, la care s'au obligat să plătească în fiecare an, și ca învățători, anumite procente din salariile lor. Astfel s'a înființat »Fondul centenar al absolvenților« dela preparandia ort. română din Arad, cu menirea ca din acesta, cu vremea, să se dea stipendii fiilor de învățători, cari se vor pregăti pentru chemarea frumoasă de învățători.

Sufletul acestei mișcări a fost profesorul *Dr. Avram Sădean*, mort acum ca erou pe câmpul de luptă. Ca să dea exemplu bun, profesorul Sădean a închinat fondului amintit o parte a muncii sale intelectuale; venitele scrierii »Date nouă despre Gheorghe Lazăr« le-a destinat pentru fondul centenar. Mai mult nu putea să dea un profesor românesc cu mijloace modeste de traiu.

Deși inițiatorul mișcării a fost răpit dintre noi, ideea însă trăiește. »Fondul centenar« s'a întemeiat din dragoste sinceră pentru școală: viața și fericirea unui neam, și tocmai din acest motiv credem, că nu va lipsi sprijinul binevoitor al publicului românesc. Apelăm mai ales la învățătorii noștri, pentru a căror fii s'a întemeiat fondul, să contribuie cu obolul lor la acest scop nobil, prin cumpărarea broșurilor răposatului profesor *Dr. Avram Sădean*.

La »Librăria Dițezană« gr.-or. română din Arad se află de vânzare următoarele:

Dr. Avram Sădean: Date nouă despre Gheorghe Lazăr. Arad 1914. 1 cor.

Dr. Avram Sădean: Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre. Arad 1912. 60 fil.
Portretul lui Gheorghe Lazăr 30 fil.

† Nicolae Ștef.

Un sunet mai duos ca altădată a clopotelor din turnurile catedralei din Arad vestiră în săptămâna aceasta: că cel ce 20 de ani a înduioșat sufletele în aceasta biserică cu armonioasa sa cântare, nu mai este între cei vii.

Coloșe lungi de școlari în frunte cu steagurile bisericii, mulțimea învățătorilor din împrejurime și mult popor încunjurau sicriul iubitului învățător, tovarăș de muncă și bun povățuitor Nicolae Ștef în ultimul său drum către sfta biserică.

„Adusumi-am aminte“, cântate cu multă pasiune de măestrul conducător Trifu Lugojan cu corul teologilor și preparanzilor săi; „Unde

este desmerdăciunea cea lumească“ vibrat tremurând de vocea colegului Dimitrie Popoviciu și „Cu sfinții odihnește“ al preoților prohoditori Gavril Bodea, Traian Vașan și Dr. Lazar Iacob par că de astădată au stors mai multe lacrimi din ochii noștri, pentru că am pierdut nu numai un tată a 7 copii, român însuflețit și de inimă, dar am pierdut un dascăl bun și stimat, care înfruntând multe neajunsuri în viață, a servit școala română, neamul și biserica sa cu credință în curs de 33 ani.

S'a născut înainte cu 59 ani dintr'o modestă familie țărănească din comuna Cladova comit. Arad, și prin propria diligență s'a avântat a fi dascălul celor mai de frunte comune bisericesti din dieceză: Șiria, Cuvin și Arad. Predilecta lui ocupațiune afară de școală era muzica, arta teatrală și condeiul, pe care-l înmănuă cu multă istețime.

Prin concertele și reprezentațiunile teatrale aranjate ne-a făcut multe momente de plăcută distracție sufletească, câștigându-și stima și încrederea inteligenței din împrejurime, ba chiar și recunoștința renumiților noștri Porumbescu și Vulcan, cari îl distinseră cu piese scrise anumit pentru corul său.

Condeiul său, din care, contrar sufletului său sbuciumat de multe neajunsuri lumești, vărsă numai humor și veselie, l-a făcut cunoscut sub numele de „*Nicu Ștejerel*“ și „*Cucu*“ până și în cea din urmă casă țărănească.

A scris cărți școlare, cărți de rugăciuni, de colinzi, a colaborat la foi, călindare, ba a compus și o mulțime de poezii dintre cari unele, precum „*Limba mea*“ des declamată cu ocaziunea festivităților școlare, ar face fală și unui poet cu renume.

Cuprins de un morb greu, înainte cu 5 ani s'a pensionat fără a încetă să verse lumină din peana sa pentru neamul său adorat.

Consumat trupește acum își pleacă capul spre vecinică odihnă, la carea l-am petrecut Joi în 3 Decembrie st. n. la orele 11 a. m.

În sfânta biserică, părintele Traian Vașan, într'o cuvântare lungă și foarte înduioșătoare îi face biografia, luând rămas bun în numele lui dela familie, biserică, școală, elevi și colegi; iar în fața mormântului său, colegul cu care a muncit împreună o viață de om, îl paren-tează cu cuvintele următoare:

Jalnică Adunare!

După învățăturile sfintei noastre biserici, știm că mormântul este poarta fericirii vecinice, dar noi totuși plângem pentru că el ne desparte fizicește de cel ce ne-a iubit și pre care l-am iubit.

S-a ivit în viața pământească dintr'o familie modestă de plugar în mica și neînsemnata comună Cladova, ascunsă în valea cea mai încântătoare din promontoriul Aradului și după o viață cu multă suferință și mai puține bucurii, sa făcut cunoscut de întreg neamul său adorat, dela Nistru pân la Tisa după cum cântă el cu corurile sale.

A fost predestinat de soarte să fie unul dintre cei mai aleși dascăli ai școlii române, pe care a servit-o cu credință 33 ani, desvoldând și o activitate extra școlară foarte laborioasă. Era predispus îndeosebi pentru cântare și arta teatrală, prin cari și-a câștigat multă simpatie și admirațiune fiind distins și apreciat chiar și de un Porumbescu și Vulcan.

Era și bun scrietor. Scrierile lui au răspândit și vor răspândi încă și de acum înainte lumină, iar orațiile, cântecile și poeziile ce le-a compus ne vor însufleși și delectă încă pestre multe generații.

Învățătorul este o lumină care luminează și după ce s'a consumat pre sine, zicea marele scrietor român Iosif Vulcan.

Și întru adevăr Nicolae Ștef ca învățător s'a consumat trupește, dar sufletul lui va lumina între noi și după moarte.

Îl vom întâlni în bisericile noastre în totdeauna când vor preamării școlarii noștri pe Dumnezeu prin armonioasa sa liturgie, aranjată pentru voci de copii.

Prin cărțile scrise în tovărășie cu colegii lui, va petrece încă și în școală și va enara multe istorii frumoase școlarilor pe cari îi adoră.

Va lua parte la toate festivitățile și examenele în cari se vor declamă înveselitoarele și instructivele lui poezii.

Prin vocea drăgălașilor colindători, ne va vesti și de acum înainte nașterea lui Cristos, cu orațiile compuse de el.

Va petrece în plăcuta amintire a familiei sale, modest, dar bine crescute; în inimile și sufletele mulțimei sale de elevi și în inimile pretenilor săi iubitori, dintre cari văd o mulțime adunată la acest mormânt, care este poarta fericirii sale vecinice.

Îl vom vedea totdeauna și în reuniunea noastră învățătorescă pentru că statutele Reuniunii învățătoresți subscrise de el ne va reaminti partea leului avută în munca pentru întemeierea aceleia.

Am venit și noi să ne închinăm umbrei Tale iubite pretine și să rugăm pe Dumnezeu să se îndure spre Tine și să Te binecuvinte ca odinioară pe dreptul său Iov și pe săracul Lazar:

Fie-ți țărâna ușoară, precum îți va fi memoria binecuvântată între noi. Colegul.

Despre jurământ, jurământ strâmb și plata jurământului strâmb.

(Dintr'o cuvântare către săteni).

Mă bucur din tot sufletul că am azi prilejul a mă găsi în fața unui numeros public, adunat în acest local spre a vă da și eu câteva sfaturi în privința jurământului. *Jurământul este chemarea lui Dumnezeu ca martor, spre a dovedi că spusele noastre în orice privință, nu cuprind decât adevărul și numai adevărul.* Așa dar de câteori un om face jărământ, mărturiște în auzul obștească următorului lucru: *El crede, că Dumnezeu știe toate gândurile lui și că îl va pedepsi, de nu va spune adevărul.*

Așa au crezut străbunii noștri, părinții noștri și toți oamenii cumiști, așa credem și trebuie să credem și noi. Acum dacă cineva face un jurământ mincinos, adică, dacă cheamă pe Dumnezeu ca martor pentru un lucru neadevărat, arată prin aceasta că el nu mai are nimic sfânt în această lume, când e vorba de folosul său; și că nimeni din oameni nici însuși bunul Dumnezeu, nu-l poate opri de a face rău cuiva, când are prilej.

Sfânta noastră biserică, prin canoanele sale, afurisește pe cei ce jură strâmb, căci: „*cel ce va jură strâmb, acela de Dumnezeu se leapădă*“, zice Sf. Grigoare cuvântătorul de Dumnezeu. Printr'un jurământ strâmb sau nehibzuit, ucidem pe frații noștri, le răpim averea, onoarea și viața, lăsăm văduve și orfani pe drumuri, lucruri care strigă răsplătire la cer.

Noi, dinpotrivă, suntem datori să apărăm viața, onoarea și averea aproapelui, căci pentru aceasta suntem adunați în sate, orașe și țări.

Să vă spun acum câteva istorioare, din care să vedeți ce plată are jurământul strâmb, sau cum pedepsește bunul Dumnezeu pe cel ce jură strâmb.

În parohia mea, un sătean, în traiul său cu soția, dobândise vre-o cinci copilași, toți de parte bărbătească. Atât bărbatul cât și femeea se rugau lui Dumnezeu să le dăruească și o fetiță. Bunul Dumnezeu le ascultă ruga, le îndeplinește dorința și le dăruește o fetiță de toată frumusețea și pe care o iubeau din suflet atât bărbatul cât și femeea.

La vre-o doi ani după aceea, într'una din zile, bărbatul chemat fiind ca martor la tribunal, pune mâna pe Sf. Cruce, fără să se mai gândească la păcat și jură strâmb, Dumnezeu însă, care nu bate cu ciomagul, tocmai în momentul, când nelegiuitul puse mâna pe sf. Cruce și jură strâmb, îl pedepsește. Și într'adevăr, cum vine bărbatul acasă, caută spre a-și vedea fetița, spre a o mângâia și a-i da jucăriile și bomboanele ce i le adusese dela târg; când colo, fetița lui era dusă la spital și în două zile muri în chinurile cele mai grozave. Ce se întâmplase însă, fraților? Mânia și pedeapsa lui Dumnezeu! După plecarea soțului de a casă, femeea se dete după treabă pe afară, apoi ducându-se peste drum la un vecin, spre a-și lua un lucru, copila rămasă singură în casă și jucându-se în preajma sobei, îi luă foc rochița, se aprinse și începe a țipa; frătorii de afară, auzind țipetele fetei, se duc repede în casă, o sting, dar totuși era târziu; când vine și mama ei acasă, vede fata în asemenea stare, după ce se mai smulge de păr și se dă cu capul de perete, ia fetița și o duce la spital, unde cu toată căutarea doctorului, arsura fiind prea mare și prea gravă, își dete obștescul sfârșit. Din această adevărată istorisire, vedeți, fraților, cum pedepsește bunul Dumnezeu pe cel ce jură strâmb. Le-a luat pe singura fetiță, care era

1914 -
27
1855

mângăerea lor și pe care o iubeau mai mult. Dar omul nostru nu se învechează, ochii fiind lacomi, și cu alt prilej iarăși jură mincinos, atunci bunul Dumnezeu îi dă altă palmă, îi ia boii dela jug, cu care se hărănea nenorocitul și ticălosul. Atunci el singur a spus la ceilalți săteni: „Oameni buni, mie Dumnezeu nu-mi ajută, și-mi merge rău la ori și ce, din pricina că am jurat strâmb la tribunal de vre-o câteva ori”. Vedeți și auziți, frați săteni, plata jurământului strâmb! Feriți-vă iubitorilor, spuneți adevărul și numai adevărul, când sunteți chemați ca martori, căci atunci vă iubește bunul Creator.

O altă istorisire asemenea aceștia ne o povestește un judecător de ocol. Ascultați-o:

Intr'un sat oarecare, un om anume Stan Pietraru, inebunise, nu se știe din ce pricină și lăsă femeea încurcată cu fel de fel de datorii. De pe la unii avea să ia, iar pe la alți avea de dat.

Intr'o zi, nevasta lui Stan Pietrarul, trage în judecată pe Zaharia Lungu și pe frate-so pentru 40 poli dați de bărbatul ei înainte de a se beteji

Vin ei tustrei înaintea mea. Femeea n'avea nimic la mână, dar se cunoaștea de pe trăia vorbeii și de pe ochi că spune adevrul. „Eu, d-le judecător, le dau jurământ, că altă putere n'am. Dumnezeu e sus, și socote pe toți, după sfânta dreptate. Să jure ei amândoi că au dat îndărăt cei 40 poli, dați de bietul bărbat-mio cu o săptămână înainte de a se îmbolnăvi. De nu i-au dat și tăgăduesc, să ajungă și la mânăstire, să se chinue, cum se chinuște el săraucul legat cu funii, să se sbuciume și să se trudească, precum se trudește bietul Stan. Și, cum nu-și cunoaște el copilașii și femeea, așa să nu-și cunoască, nici ei, pe ai lor. Să jure pe sf. Cruce și apoi haram să le fie. Nici eu nu m'oi îmbogăți cu bani ăștia, dar nici ei nu vor mai fi oameni! Eu, d-le judecător, ca o minte de femeie ce sunt, i-am zis, fie lui acolo! Bine Stane, cum dai tu atâția bani așa fără de nici o îndreptare la mână? Doamne ferește, e viață dar și moarte”. „Tu muere”, zice el, nu cobli. Eu cu Zaharia sunt ca frate. Li trebuie omului pe o săptămână două, pentru o afurisită de poliță și mi-i dă. N'avea tu grijă. Vezi-ți de oale și de străchinii! Doar nu-i ciuma la hotar, să murim peste noaple!” Ce eră să mai zic? Că de ertați de cuvânt prost; „De ar asculta bărbății, din zece barim una din câte zice femeea, tot n'ar fi atâtea rele și nenorociri”.

Zaharia Lungu a jurat strâmb, ba a jurat și frate-so. Când spuneau după mine jurământul, le tremurau mâinile și glasul, iar ochii și-i pironiseră în pământ. Vedeam că sunt vinovați și n'aveam ce le face. Nu m'am putut stăpâni și le am zis: „Oameni buni! luați seama ce faceți. Jurământul mincinos să răsplătește până la al noulea neam. Bietul Pietraru e la mânăstire lipsit de lumina minței și nu vă poate apuca de piept să vă zică: „Hoțule, ca unui frate ți-am făcut bine și tu-mi lași copiii pieritori de foame? Dar ceea ce nu poate să vă zică nenorocitul de Stan, o să vă zică meren cugetul, muștrându-vă. De aceea vă sfătuesc părintește, nu vă lăsați robi lăcomiei, nu răpiți bani văduvei și al orfanilor, că-i mare păcat”. S'au făcut galbeni ca turta de ceară. N'au zis nimic și au eșit. Minunea minunilor! până într'o săptămână a inebunit Zaharia și l-au dus la oraș. Până la săptămână inebunește și frate-so. l-au dus bietele femeii pe la mânăstiri, pe la doctori, dar în zadar. Când li apucă furia, rupeau tot de pe ei; patru oameni nu-i puteau ține. Până în vre-o două luni s'au prăpădit amândoi. De nu i-ași fi văzut

pe amândoi legați cu funii în căruțe, ca să-i la oraș, n'aș crede, zise judecătorul.”

Ați auzit, fraților, ce e jurământul strâmb și ce pătesc cei ce jură strâmb? Jurământul, dragii mei, e mare lucru! I se pare glume când jură; dar vedeți, pe urmă cugetul îl sbuciumă și nu-i dă de loc odihnă.

Aceasta eră plata jurământului strâmb. Din această, scurtă istorioară, ați văzut, fraților, cum bunul Dumnezeu pedepsește pe cei ce jură strâmb, chiar la moment. De aceea ar fi bine, când avem vre-o ceartă sau vre-o judecată cu cineva, mai bine să ne împăcăm și să nu ajungem nici o dată a fi martori sau a jură strâmb, ci să spunem numai adevărul, la caz când din mare nevoie suntem chemați ca martori, căci atunci ne ajută Dumnezeu și ne va merge bine în gospodăria noastră, la casa noastră și în toate întreprinderile noastre. Atunci ne va feri bunul Dumnezeu de boale, de primejdie și și de toate necazurile, vom fi sănătoși cu toții și copiii noștri. Dacă vom fi oameni cu frica lui Dumnezeu, vom urmă mai mult calea bisericii și ne vom feri de păcate, atunci și numai atunci bunul Dumnezeu va face ca farinile să rodească, vitele să sporească și harul lui Dumnezeu pururea cu noi va fi.

„Albina”.

CRONICA.

Examenе de cvalificațiune învățătorească. În 15/28 decembrie se vor ținea la institutul nostru pedagogic din Arad examenеle corigente de cvalificațiune învățătorească. Candidații au să se însinue la direcțiunea seminarială până la 7/20 decembrie.

Concurse.

În conformitate cu rez. conz. Nr. 5677/914 se publică concurs pentru îndeplinirea capelăniei temporale pe lângă veteranul preot Ilie Ilica din Bodești (Bozód) cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Beneficierea întregii sesiuni parohiale (32 jug.)
2. După un an de serviciu, capelanul va beneficia casa parohială împreună cu supraedificatele și intravilanul pe care e zidită casa parohială.
3. Toate stolele obveninde în parohie (stolele legale).
4. La celea 2 semestre capelanul afară de întregirea de stat ce compete capelanilor, va primi câte 100—100 cor. din întregirea de stat a preotului Ilica, care beneficiază întregire superioară.

Alesul va suportă singur toate dările publice după venitul parohial și va catehiză fără altă remunerație.

Recursele, adresate comitetului parohial din Bodești, ajustate regulamentar pentru parohii de cl. II-a sunt a se subșterne oficiului protopresbiteral din Buteni (Körösbökény).

Reflectanții trebuie să se prezinte în biserică din loc pentru a-și arată desteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu: Florian Roxin, protoprezbiter.

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confes. gr.-or. rom. din Crivohara, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. În bani gata 498 cor.
2. Dela pământul școlii, socotit à 150 cor.
3. 22 măji metrice bucate: jumătate grâu, jumătate cucuruz, socotit à 16 cor. maza metrică 352 cor.
4. Pentru conferință 20 cor.
5. Pentru scripturistică 6 cor.
6. Locuință în natură, cu grădină lângă ea.

Dela înmormântare, unde va fi poftit, 50 fileri, eventual 1 coroană.

Intregirea peste 1000 cor, se va cere dela stat.

Să observe că, repararea pe dinlăuntru a locuinții cade în sarcina învățătorului.

Alesul va avea să presteze servicii cantonale, în și afară de biserică, fără altă remunerație.

Darea după pământ o poartă-învățătorul.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile, instruite conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț și să se prezenteze într-o Duminică sau într-o sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Reflectanții, cari au mai fost în funcție, au să accludă și atestat de conduită dela protopresbiterul unde au funcționat mai în urmă.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3

Căițe (căciuli) preotești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-
cum și potcapii, se pot comanda la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 6 cor. iar din stofă 4 cor.

Potcapia, din catifea 5—7 cor.

La comanda e a se indica măsura capului.

La librăria diecezană din Arad.

Au apărut și se găsesc de vânzare
Șaizeci și cinci de predici populare
premiat de academia română

de

Arhim. I. Scriban.

à cor. 4. exempl.
plus porto 30 fil.

CĂRȚI BISERICEȘTI CU LITERE LATINE :

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.